

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT
2015-05-07

Aktbilaga
Diarienummer
551-24387-2014
Dossienummer
1498-1155

Sida
1(22)

Arthur Buhrenstjerna
Kungslena Kungsgård
522 93 TIDAHOLM

Tillstånd till djurhållning på fastigheten Kungslena 28:14 i Tidaholms kommun

IED-kod: 6.6 b

Kod i miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251): 1.10 (B)

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken Arthur Buhrenstjerna (661017-0935) tillstånd till slaktsvinsproduktion på fastigheten Kungslena 28:14 i Tidaholms kommun.

Tillståndet omfattar en djurhållning om högst 2 320 platser för slaktsvin, vilket motsvarar 232 djurenheter.

Verksamheten ska bedrivas i de djurstallar som är lokaliserade enligt huvudalternativet i ansökan (se bilaga 1).

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljöprövningsdelegationen beslutar att en statusrapport enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250) inte krävs för den verksamhet som omfattas av tillståndet.

Villkor

Allmänt

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett i ansökningshandlingarna om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Verksamheten vid anläggningen, inklusive transporter, ska ske så att förorening av yt- och grundvatten inte uppkommer. Spill ska omedelbart tas omhand.

Lagringsutrymmen och avlopp från foderkök

3. Avlopp från foderkök ska samlas upp i tät behållare eller ledas till flytgödselbehållare.

4. Lagringsutrymmen för flytgödsel ska förses med tättslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk. Tillsynsmyndigheten kan medge annan täckningsmetod med motsvarande funktion.

Transport och spridning av stallgödsel

5. Transport av stallgödsel ska ske med ändamålsenliga fordon och på sådant sätt att spill inte uppkommer.
6. Skriftliga avtal för mottagning av stallgödsel ska upprättas som motsvarar verksamhetens behov av spridningsareal. Om spridningsarealer faller bort ska produktionen anpassas till den areal som kvarstår, alternativt nya arealer säkerställas via skriftliga avtal eller överskott av stallgödsel säljas eller avyttras på annat sätt.
7. Tillståndsinnehavaren ska kontinuerligt, dock minst en gång per år, rapportera till tillsynsmyndigheten vilka som har tagit emot gödsel. Vidare ska det framgå mängd och datum för leveranser samt hur stor areal som varit tillgänglig för gödselspridning.
8. Tillståndsinnehavaren ska informera de parter där avtal eller motsvarande har ingåtts, om följande:
  - de villkor som gäller för lagring av stallgödsel enligt detta tillstånd
  - att Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62, omtryckt SJVFS 2013:40, med senare ändringar) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, är tillämpliga
  - aktuella analysresultat för stallgödsel.

Avfall och kemiska produkter

9. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage förhindras. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte samlas. Vid lagring i tankar eller behållare ska uppsamlingsvolymen inom respektive invallning minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Tankar och cisterner ska vara försedda med skydd mot överfyllning.

Buller

10. Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

helgfria måndagar-fredagar	kl. 07.00 -18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A)

Momentana ljud nattetid (kl. 22.00-07.00) får utomhus vid bostäder högst uppgå till 55 dB(A).

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

Kontroll av verksamheten

11. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska förutom att ge svar på hur kontroll ska ske av hur de villkor som fastställts i tillståndet ska uppfyllas, även omfatta kontroll av påverkan på vattenrecipienten samt ange hur verksamheten i övrigt kontrolleras bland annat med avseende på mätmetod och mätfrekvens. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att detta tillstånd har tagits i anspråk.
12. En stallbalansberäkning ska finnas för verksamheten och ska uppdateras vid förändringar som påverkar denna beräkning. Den aktuella stallbalansberäkningen ska lämnas till tillsynsmyndigheten i samband med den årliga miljörapporten.
13. Analys av flytgödselns innehåll av fosfor och kväve ska ske minst en gång per år. Analysresultatet ska lämnas till tillsynsmyndigheten i samband med miljörapporten.

Övrigt

14. Om djurhållningen upphör på fastigheten ska detta meddelas till tillsynsmyndigheten i god tid.
15. Planerade förändringar i gödselhantering ska i god tid anmälas till tillsynsmyndigheten.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende:

- D1. Spridning av stallgödsel

När tillståndet får tas i anspråk

Tillståndet får tas i anspråk först när beslutet har vunnit laga kraft.

Igångsättningstid

Miljöprövningsdelegationen anger ingen tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång eftersom tillståndet avser en verksamhet som redan pågår.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen förordnar med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Västgöta-Bladet, Skaraborgsbygden och Skaraborgs Allehanda SLA.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Arthur Buhrenstjerna (sökanden) ansöker om tillstånd till djurhållning på fastigheten Kungslena 28:14 i Tidaholms kommun, vid gårdscentrum Rännagården. Sedan köpet av fastigheten 2002 har sökanden successivt utökat verksamheten med slaktsvinsproduktion, vilket anmälts till kommunen. Omfattningen är sådan att man når gränsen för när tillståndsplikt inträder.

Tidigare tillståndsbeslut

Verksamheten på platsen har inte tidigare tillståndsprövats enligt miljöskyddslagstiftningen.

Samråd

Samråd om verksamhetens inverkan på omgivningen har skett enligt 6 kap. miljöbalken. Verksamheten medför betydande miljöpåverkan enligt 3 § i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 30 juni 2014. Efter kompletteringar har ansökan kungjorts i ortstidningarna Västgöta-Bladet, Skaraborgsbygden och Skaraborgs Allehanda SLA samt remitterats till Länsstyrelsen, Miljö- och byggkontoret i Tidaholms kommun och Räddningstjänsten.

Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen och Miljö- och byggkontoret. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Klassificering av verksamheten

Verksamheten klassificeras enligt 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251) enligt verksamhetskoden 1.10 (B), det vill säga anläggning för djurhållning med mer än 2 000 platser för slaktsvin och obetäckta gyltor som är tyngre än 30 kilogram och avsedda för produktion.

Verksamheten omfattas även av industriutsläppsförordningen (SFS 2013:250) och kategoriseras enligt punkt 6.6 b industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU), det vill säga intensiv uppfödning av svin med mer än 2 000 platser för slaktsvin avsedda för produktion (> 30 kg).

Ansökan med yrkanden och förslag till villkor

Yrkanden

Sökanden ansöker om tillstånd till slaktsvinsproduktion. Sökanden kommer att bedriva verksamheten med högst 2 320 platser för slaktsvin, vilket motsvarar högst 232 djurenheter, inom befintliga byggnader.

Förslag till villkor

Gödsel

- Tillståndsinnehavaren ska i samband med miljörapporten rapportera till tillsynsmyndigheten vilka som har tagit emot eller köpt gödsel. Vidare ska det framgå vilka mängder gödsel som varit aktuella vid varje enskilt tillfälle.
- Samtliga gödselvårdsanläggningar ska vara utformade så att förorening av yt- och grundvatten förhindras. Planerade förändringar i gödselhanteringen ska i god tid anmälas till tillsynsmyndighet.
- Transport av stallgödsel ska ske med ändamålsenliga fordon och på sådant sätt att spill undviks.

Kemiska produkter och avfall

- Avfall från verksamheten ska i första hand återanvändas eller återvinnas.
- Kemiska produkter ska hanteras på sådant sätt att mark, ytvatten eller grundvatten inte förorenas. Spillolja får inte användas för smörjningsändamål eller liknande.
- Kemiska produkter och farligt avfall ska lagras på ogenomsläpplig invallad yta under tak.

Kontroll av verksamheten

- Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån som frifältsvärde vid bostäder inte överstiger:

dagtid, helgfri mån-fred	kl. 07.00-18.00	50 dB(A)
kvällstid	kl. 18.00-22.00	45 dB(A)
lördag, söndag och helgdag	kl. 07.00-18.00	45 dB(A)
natttid	kl. 22.00-07.00	40 dB(A)

Momentana ljud natttid kl. 22.00-07.00 får vid bostäder utomhus inte överstiga 55 dB(A).

Angivna begränsningsvärden ska kontrolleras genom antingen närfältsmätningar och beräkningar eller genom immissionsmätningar. Ekvivalentvärdena ska mätas/beräknas för de tidsperioder som anges ovan. Kontroll ska ske när förändringar skett i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer samt när tillsynsmyndigheten beslutar om kontroll.

- Bolaget ska se till att all personal som arbetar i verksamheten är väl förtrogen med detta besluts innehåll och dess villkor.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Befintlig verksamhet

På Kungslena 28:14 (Rännagården) har sökanden bedrivit grisproduktion sedan 2002. Vid köp av fastigheten 2002 fanns 560 slaktsvinsplatser. 2008 byggde sökanden ett nytt stall med 880 platser och 2009 byggdes ytterligare ett stall med 880. Produktionen omfattar idag 2 320 platser och uppfödning av ca 7 500 slaktsvin per år.

Inköp av smågrisar sker idag via förmedling. Insättning sker var andra till var fjärde vecka och omgångshastigheten är ca 16 veckor/omgång. Grisarna utfordras med blötfoder och foderblandningen består av premix och alternativa fodermedel (deg, spillmjölk, lättdrink, öljäst, rapsmjöl).

Ingen växtodling bedrivs i företaget. All gödsel hanteras som flytgödsel och säljs via skriftliga stallgödselavtal till lantbruksföretag i närområdet. Företaget bedriver förutom grisproduktion uthyrning av bostäder, vindkraftproduktion och tolktjänster. Det finns 1-2 personer anställda i företaget.

Lokalisering

Fastigheten Kungslena 28:14 är belägen i en jordbruksbygd i Varv församling i Tidaholms kommun och omfattas inte av detaljplan. Brukningscentrum ligger inom nitratkänsligt område. Närmaste större tätort (Tidaholm) är belägen ca 10 km sydöst om gården. Inom 500 m från befintliga stall finns tre närboende, utöver egna bostäder på gården. Den förhärskande vindriktningen är från sydväst.

Verksamheten kommer att bedrivas inom befintliga stallbyggnader och övriga anläggningar.

Miljökonsekvensbeskrivning

Lokalisering

Brukningscentrum är beläget inom ett område som är ett riksintresse för kulturmiljövård. Området beskrivs som en kulturhistorisk region kring de västgötska platåbergen vars breda innehåll speglar väsentliga skeden i lan-

dets agrara och förindustriella landsbygdshistoria från jordbrukande stenålderskulturer till 1700- och 1800-talets agrara revolution.

Området är också utpekad i kommunens kulturmiljöprogram. Här nämns bl.a. att området fyller en mycket viktig funktion som förmedlare av kunskap om bygdens historiska utveckling under lång tid. Kulturlandskapet bör hållas öppet och hävdat, särskilt poängteras den ålderdomliga strukturen på sluttningarna kring kyrkbyn, där bl.a. stenmurar, hag- och ängspartier, lövträdgrupper och småvägar ingår. Det finns inga kulturhistoriska fornlämningar i nära anslutning till brukningscentrum.

500 meter väster och 1 km nordväst om brukningscentrum finns ett större område som är riksintresse för naturvård. Falbygdens platåberg med omgivningar har mycket stora naturvärden, framför allt genom den stora variation av naturtyper som finns i området. Förutsättningar för bevarande av området med riksintresse nämns bl.a. fortsatt jordbruk med åkerbruk, ängsbruk, naturvårdsinriktad betesdrift a naturbetesmarker och skötsel av landskapselement. Områdets värden kan bl.a. påverkas negativt av bl.a. minskad eller jordbruks-/betesdrift som upphört, spridning av gödselmedel utanför åkermark, dikning eller annan markavvattning.

En samlad bedömning gällande riksintresse, Natura 2000-områden och övriga skyddsvärda kultur- och naturvärden är att verksamheten liksom idag kan bedrivas utan negativ påverkan på dessa.

En alternativ lokalisering är inte aktuell, då verksamheten kommer att bedrivas inom befintliga stallbyggnader och övriga anläggningar.

Utsläpp till luft

Produktionen orsakar utsläpp till luften. Utsläppen består framför allt av ammoniak. Förlusterna uppstår i stall samt vid lagring och spridning av gödsel. En miljömässigt bra grisproduktion är beroende av såväl biologiska faktorer som tekniska hjälpmedel. För att minska den planerade produktions utsläpp av ammoniak planerar sökanden att använda sig av flera olika tekniska hjälpmedel:

- Stallsystem för bra närmiljö och djurhälsa främjar bättre foderomvandlingsförmåga och därmed mindre utsläpp av kväve.
- Djupa gödselrännor.
- Kylning av gödsel.
- Daglig utgödsling.
- Reglering av stallklimat med små luftrörelser.
- Optimerad fodersammansättning med låg proteinnivå
- Lagring av gödsel i djupa gödselbehållare med liten luftexponerad gödselyta.
- Bottenfyllning av gödselbehållare med stabilt svämtäcke.

- Minst 10 månaders lagringskapacitet, vilket ger goda möjligheter att sprida gödseln vid tidpunkter då risken för växtnäringsförluster är mindre.

Ammoniakavgången från djurhållningen är beräknad från ”Vägledning om Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport”; 2010-01-27. Med schablonerna som grund uppgår ammoniakutsläppen till luft till 1,2 kg ammoniak per slaktsvin och år. Vid en årsproduktion av 7 566 grisar blir den totala avgången 9 080 kg ammoniak per år. Värdena är osäkra; t.ex. har ingen hänsyn tagits till kylning av gödseln i schablonen.

Avstånden från stallar till närboende minimerar risken för luktstörningar. Ventilationsfläktarnas utlopp är placerade ca 6 meter över markytan. Vilket gör att ventilationsluften snabbt späds ut och minskar risken för eventuella luktstörningar. Flytgödseln kommer att lagras i brunn med bottenfyllning med ett stabilt svämtäcke, vilket kommer att minska risken för luktstörningar. Störst risk för luktstörningar från gödselhanteringen uppstår i samband med transport.

Utsläpp till vatten

Dagvatten från takytorna avleds via befintliga stamledningar/dränering. Personalutrymmena producerar inget sanitärt avloppsvatten. Tvättvatten som används vid stallrengöring hanteras tillsammans med flytgödseln och lagras i flytgödselbehållarna.

All gödsel från produktionen kommer att säljas till närliggande växtodlingsföretag och därför kommer utlakningsberäkningar inte att bifogas MKB:n. Enligt gällande regelverk, SJVFS 2012:41 kommer en dokumentation att finnas över vilka gödselmängder som förs bort, hur stor mängd totalfosfor gödseln innehåller samt när försäljningen skett och till vem. Dokumentationen kommer att sparas och finnas tillgänglig i minst 6 år.

Påverkan på statusen i vattendrag och sjöar från produktionen kan förekomma i form av utlakning av kväve och fosfor vid hantering av gödsel. Obetydlig lagring och användning av kemiska produkter sker på fastigheten. Sökandens bedömning är att verksamheten kommer att bedrivas utan att störningar kommer att uppstå i området med hjälp av bland annat säker och god gödsellagring, goda rutiner samt egenkontroll.

Lagring av stallgödsel

Den årligen producerade stallgödselmängden beräknas uppgå till 6 658 m³ flytgödsel inkl. strö, spill- och tvättvatten samt nederbörd. Beräkningen är gjord enligt Jordbruksverkets schablon.

Verksamheten har krav på 10 månaders lagringskapacitet, vilket motsvarar ett utrymmesbehov på 5 548 m³. Beräkningen är gjord enligt följande: 0,88 m³/gris * 7 566 årsgrisar * 10/12 mån.

Lagringen sker i såväl egen som hyrd lagringskapacitet. Den egna lagringskapaciteten uppgår till 800 m³. Den hyrda lagringskapaciteten är fördelad på fyra olika gårdar med sammanlagt 4 800 m³. Sammanlagt uppgår därmed lagringskapaciteten till 5 600 m³.

Spridning av stallgödsel

Behovet av spridningsarealer för stallgödsel styrs av fosforinnehållet i stallgödseln och max.givan 22 kg fosfor per ha. Stallbalansberäkningen visar att fosfor i stallgödseln uppgår till 5 308 kg per år, vilket ger ett behov av 242 ha spridningsareal. All stallgödsel säljs via avtal med två andra gårdar med totalt 270 ha i avtal.

Buller

De största bullerkällorna i verksamheten är:

- Transporter (foder-, djur- och gödseltransporter)
- Foderberedning (pumpar)
- Ventilation (fläktar)

Transporter

Flertalet av foder- och djurleveranserna kommer att ske dagtid och där avlastning av foder sker i nära anslutning till stallbyggnader. Detsamma gäller lastning och lossning av djur.

Foderberedning

Beredning av foder sker delvis inomhus. Detta göra att eventuellt buller minimeras.

Ventilation

Dagens ventilationsfläktar är utformade så att ljudnivån ska hållas på en låg nivå. Enligt djurskyddslagen får ventilationsljud inte överstiga 65 dB(A) inne i stallet. Detta gör tillsammans med det avstånd som råder mellan befintliga byggnader och närboende, att fläktarna inte kommer att orsaka några störande ljudnivåer.

Transporter

Påverkan för närboende är främst lastbilstransporter av djur och foder, vilket också leder till buller. Inköpta råvaror kommer att köpas i stora kvantiteter och genom att kontinuerligt arbeta för mer samordnade transporter kan antalet transporter hållas nere. För produktionen sker i medeltal endast ca 10 transporter i veckan. Huvuddelen av transportererna sker dagtid men del av fodertransporterna kommer att ske nattetid. Transporter från Skövde sker främst via väg 26 och motsvarande från Falköping främst via väg 46 till Stenstorp och därifrån österut över Dala och sedan ner via väg 26.

Det totala antalet transporter beräknas uppgå till ca 482 st. per år. Av dessa utgör transport av stallgödsel från gården 250 st. Foder- och strötransporter till gården beräknas vara 180 st. per år. Transport av smågrisar till gården

sker varannan vecka och uppgår därmed till 26 st. per år. Lika många, dvs 26 st. per år, transporter görs med grisar till slakt.

Energi

Energibehovet i form av el i produktionen uppgår till ca 100 000 kWh per år. Därutöver tillkommer ca 1,5 m³ dieselbränsle per år.

Uppvärmning av stallarna sker normalt inte mer än i samband med insättning av smågrisar under den kalla årstiden. I stall 3 och 4 kan uppvärmning ske med hjälp av golvvärme. Kollektorslangar som gjutits ner i gödselrännornas botten ger med hjälp av en värmepump energi till värme, vilket är ett energieffektivt system.

Därutöver har ventilation, foderberedning, belysning och utgödsling energibehov. För att minska energiförlusterna är ventilationssystemen styrda av reglerutrustning. Energieffektiva armaturer och lysrör används. För att minska energi används styrningsrelä som styr att belysningen inte tänds dagtid. Vid utfordring under den mörka tiden på dygnet används därtill reducerad belysning. Inom företaget används elbil och förnybar energi produceras via andelsägande i vindkraftpark.

Diesel, kemikalier och avfall

Dieselolja förvaras inte på gården; inga cisterner för lagring finns. Den diesel som åtgår tankas direkt på bensin-/dieselstation.

För stallrengöring används pulverkoncentratet Virkon S. Det lagras i mindre mängd inomhus och i försluten förpackning. Råttgift lagras inte. Istället hanteras det direkt av Anticimex som också placerar ut fällor på gården.

Lagring av de små mängder farligt avfall (färgburkar, sprayflaskor, blybatterier, lågenergilampor och lysrör som innehåller kvicksilver) som uppstår i verksamheten sker invallat i en behållare/tunna inomhus i hus nr 7 (foderkök) på bilaga 2 i ansökan.

Återvinningsförsäkring ingår i lantbruksförsäkringen och hämtning av avfall sköts av ett återvinningsföretag. Idag finns inget behov av att sökanden själva transportera farligt avfall. Om det blir aktuellt i framtiden kommer anmälan att göras till Länsstyrelsen.

Yttranden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker ansökan om tillstånd att bedriva slaktsvinsproduktion inom fastigheten Kungslena 28:14 i Tidaholms kommun. Djurhållningen får högst omfatta 2 320 slaktsvinsplatser. Länsstyrelsen föreslår villkor mm för verksamheten i enlighet med vad som anförs nedan.

Lokalisering

Enligt ansökan, MKB och bifogade kartunderlag framgår att det finns tre hushåll med närboende inom 500 meters radie från gårdscentrum, utöver egna bostäder på gården.

Verksamhetsområdet omfattas inte av detaljplan. Verksamheten är förenlig med kommunens översiktsplan. Fastigheten ligger i utkanten av ett riksintresseområde för kulturmiljövård, där odlingslandskapet kring Kungslena-Varv bland annat innehåller medeltida lämningar. Gårdscentrum ligger strax öster om ett riksintresse för naturvård där de fyra östligaste plåtåbergen på Falbygden ingår. Femton kilometer i sydöstlig riktning ligger ett mindre riksintresse för naturvård som omfattar ett område med rik flora i anslutning till Djupasjön.

Det finns inga Natura 2000-områden som direkt påverkas av verksamheten. Närmaste områden ligger drygt en kilometer från gårdscentrum. Verksamheten i sin helhet bör enligt Länsstyrelsens bedömning inte innebära någon risk för att påtagligt skada något riksintresse för kulturvård eller annat ändamål. Verksamheten får anses vara förenlig med god hushållning av mark och vatten.

Stallarna och gödselvårdsanläggningarna ligger väl samlade vid gårdscentrum. Det äldsta stallen har vidbyggd halmlada respektive foderkök. Övriga tre stallar är byggda 1998, 2008 respektive 2009. Utbyggnad med nya stallar har skett successivt och dessa ligger samlade nordväst om det äldsta stallen. Dessa stallar ligger parallellt med varandra och med ena gaveln in mot den gemensamma gårdsplanen. Gårdens flytgödselbehållare ligger omedelbart nordöst om stallarna. Verksamheten kommer att bedrivas inom befintliga stallar och någon alternativ lokalisering anges därför inte. Länsstyrelsen bedömer att det inte behöver anges någon alternativ lokalisering av detta skäl.

Den egna flytgödselbehållaren rymmer 800 m³. Därutöver finns avtal gällande lagringskapacitet för sammanlagt ytterligare 4 800 m³ flytgödsel, fördelat på fyra andra gårdar i Tidaholms och Falköpings kommuner.

Länsstyrelsen anser att om verksamheten bedrivs enligt ansökan och med de villkor som föreslås i detta yttrande, kan verksamheten tillåtas.

Vattenförekomster och miljö kvalitetsnorm

Sökanden har redovisat förekommande vattendrag i anslutning till verksamheten och redovisat aktuella miljö kvalitetsnormer (MKN). Karsabäcken rinner i östlig riktning, omedelbart söder om gårdscentrum. Bäckens rinner ut i Djupasjön och leds vidare ut i Ösan och norrut. I MKB har redovisats ekologisk och kemisk status i Ösan. 2009 var MKN *god ekologisk status* men har i förslag till nästa klassning ändrats till *måttlig ekologisk status*. Övergödning förekommer vid bedömning av algsammansättning i vattendraget.

Men klassningen till *måttlig* bedöms inte bero enbart på övergödningen utan på begränsningar för fisk att vandra i vattendraget.

Utan hänsyn till kvicksilver så har vattendraget klassats med *god kemisk status*. Med hänsyn tagen även till kvicksilver så blir klassningen *ej god kemisk status*.

Sökanden har redovisat att verksamhetens påverkan på den ekologiska respektive kemiska statusen inte bedöms komma att bidra med störningar, med hänsyn till säker lagring av stallgödsel, goda rutiner samt egenkontroll.

Genom att verksamheten inte omfattar efterföljande hantering av stallgödsel i fält, bedöms risken för eventuella fosforförluster vara begränsad inom ramen för tillståndet. Med förvaring av gödsel i lagringsbehållare kan fosforförluster i princip uteslutas. Fosfor- och kväveförluster kan däremot ske vid den efterföljande spridningen på åkermark. Då sökanden inte förfogar över egen mark bedömer Länsstyrelsen att det är skäligt att endast föreslå villkor som säkerställer att det finns giltiga avtal angående mottagning av verksamhetens stallgödsel. Dock bör det finnas möjligheter inom ramen för tillståndet att tillsynsmyndigheten ska ha möjlighet att besluta om ytterligare villkor för spridning om och när behov uppstår.

Ammoniakavgång

Länsstyrelsen bedömer att ammoniakavgång från stall och flytgödselbehållare är det främsta skälet till kväveförluster i den typ av verksamhet som prövningen omfattar. Ammoniakavgång är en naturlig process vid hantering av stallgödsel, men rätt anpassad stallventilation, kylning av gödseln i djupa gödselrännor och daglig utgödsling är åtgärder som begränsar avgången. Ammoniakavgång avsätts senare som nedfall i miljön och bidrar där till försurning och övergödning, som i sin tur medför näringsläckage.

Förslag till villkor med motivering

Länsstyrelsen anser att följande villkor bör meddelas för verksamheten. Motivering ges i direkt anslutning till respektive villkor nedan. För de villkor som utgör vedertagen praxis, ges ingen speciell motivering.

Allmänt

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett i ansökningshandlingarna om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Verksamheten vid anläggningen, inklusive transporter, ska ske så att förorening av yt- och grundvatten inte uppkommer. Spill ska omedelbart tas omhand. Planerade förändringar i gödselhantering ska anmälas till tillsynsmyndigheten i god tid.

Motivering

För höga halter av växnäringsämnen i mark och vatten leder till övergödning av miljön.

Lagringsutrymmen och avlopp från foderkök

3. Avlopp från foderkök ska samlas upp i tät behållare eller ledas till flytgödselbehållare.

Motivering

För höga halter av växtnäringsämnen i mark och vatten leder till övergödning av miljön.

4. Lagringsutrymmen för flytgödsel ska förses med tättslutande taköverbyggnad eller flytande plastduk. Tillsynsmyndigheten kan medge annan täckningsmetod med motsvarande funktion.

Motivering

Flytgödsel från svinproduktion uppvisar normalt sett högre andel ammoniumkväve av det totala kväveinnehållet samt en lägre torrsubstanshalt (ts), i jämförelse med flytgödsel från nötkreaturshållning. Schablonmässigt uppgår ammoniumkväveandelen i svinflytgödsel till 70 %. Det är ammoniumkvävet i flytgödseln som övergår i ammoniakform och som förloras till luften under lagring. Ammoniakavgången leder såväl till förlust av kväve från gödseln, som belastning på miljön genom att ammoniakerna avsätts i naturen och bidrar till försurning och övergödning av denna.

Den lägre ts-halten i flytgödsel från svinproduktion bidrar normalt till en högst begränsad naturlig svämtäckesbildning. Enligt Jordbruksverkets senaste sammanställningar i publikationen *Gödsel och miljö 2014* kan ett stabilt och heltäckande svämtäcke förväntas minska ammoniakförlusterna med 50-60 %. Med en tättslutande taköverbyggnad eller en tät flytande täckning kan förlusterna istället minska med 90-95 %.

Då svinproduktion på tillståndspliktig nivå betraktas som industriutsläppsverksamhet enligt IED-direktivet och den svenska industriutsläppsförordningen, vilket bland annat innebär högre krav på bästa tillgängliga teknik, anser länsstyrelsen att det är skäligt att lagringsutrymmen för flytgödsel förses med en täckning som ger bästa effekt. Länsstyrelsen anser att det är skäligt att lagringsutrymmen ska förses med täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna, men att tät taköverbyggnad inte är ett krav. Kravet gäller såväl egen som hyrda lagringsbehållare.

Flytgödsel från slaktsvinsproduktion ställer sällan något krav på nederbördstillskott för ytterligare spädning av gödseln av hanteringstekniska skäl. Om något av alternativen fast taköverbyggnad eller tät flytande plastduk väljs, kan nederbörden i princip helt förhindras att blandas med gödseln. Följden blir då att behovet av att lagra, transportera och sprida onödigt nederbördsvatten bortfaller.

Spridning av stallgödsel

5. Om spridningsarealer faller bort ska antingen produktionen anpassas till den areal som kvarstår eller nya arealer säkerställas via skriftliga nyttjanderätts-, spridnings- eller stallgödselavtal.

Motivering

Bolaget brukar ingen egen spridningsareal, enligt ansökningshandlingarna. Av Jordbruksverkets föreskrifter framgår att medelårsgivan av fosfor, enligt dagens regler inte får överstiga 22 kg per hektar. Begränsad fosfortillförsel till åkermark är en central del i arbetet med att begränsa negativ påverkan på våra vattendrag. Det är därför en viktig del av verksamheten att det finns tillräckligt arealunderlag för att ta hand om den stallgödsel som produceras.

6. Tillståndsinnehavaren ska informera de parter där nyttjanderätts-/spridningsavtal eller motsvarande har ingåtts, om följande:
  - de villkor som gäller för lagring av stallgödsel enligt detta tillstånd
  - att Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62, omtryckt SJVFS 2013:40, med senare ändringar) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, är tillämpliga
  - aktuella analysresultat för stallgödsel.
7. Tillståndsinnehavaren ska kontinuerligt, dock minst en gång per år, rapportera till tillsynsmyndigheten vilka som har tagit emot och köpt gödsel. Vidare ska det framgå mängd och datum för leveranser samt hur stor areal som varit aktuell för gödselspridning.

Avfall och kemiska produkter

8. Avfall från verksamheten ska i första hand återanvändas eller återvinnas.
9. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage förhindras. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ogenomsläpplig yta som är försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte samlas. Vid lagring i tankar eller behållare ska uppsamlingsvolymen inom respektive invallning minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Tankar och cisterner ska vara försedda med skydd mot överfyllning.

Buller

10. Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

helgfria måndagar-fredagar	kl. 07.00 -18.00	50 dB(A)
nattetid	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
övrig tid		45 dB(A)

Momentana ljud nattetid (kl. 22.00-07.00) får utomhus vid bostäder högst uppgå till 55 dB(A).

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

Kontroll av verksamheten

11. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Programmet ska förutom att ge svar på hur kontroll ska ske av hur de villkor som fastställts i tillståndet ska uppfyllas, även omfatta kontroll av påverkan på vattenrecipienten samt ange hur verksamheten i övrigt kontrolleras bland annat med avseende på mätmetod och mätfrekvens. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att detta tillstånd har tagits i anspråk.
12. Vart tredje år ska en växtnärbalans med avseende på fosfor och kväve upprättas för verksamheten med start verksamhetsåret 2015. Växtnärbalansen ska skickas till tillsynsmyndigheten i samband med den årliga miljörapporten.

13. Analys av flytgödselns innehåll av fosfor och kväve ska ske minst en gång per år. Analysresultatet ska rapporteras till tillsynsmyndigheten i samband med miljörapporten.

Övrigt

14. Om djurhållningen upphör på fastigheten ska detta meddelas till tillsynsmyndigheten i god tid.

Motivering

Verksamheten omfattas av IED och Industriutsläppsförordningen vilket bland annat innebär att frågor om förorenad mark och nedläggning av verksamheten särskilt ska beaktas vid en tillståndsprövning. Risken för förorenad mark bedöms som liten. Verksamhetsutövaren bör dock meddela tillsynsmyndigheten om, och i så fall när, djurhållningen upphör på fastigheten.

Delegationer

Länsstyrelsen anser att följande delegationsvillkor bör meddelas för verksamheten:

- D1. Spridning av stallgödsel.

Motivering

Enligt ansökningshandlingarna bedriver sökanden i dagsläget ingen egen växtodling i företaget och all stallgödsel säljs till lantbruksföretag i närområdet, efter upprättande av spridningsavtal. Länsstyrelsen finner därför heller inte skäl att föreslå fler villkor angående spridning av stallgödsel. Länsstyrelsen konstaterar dock att den egna fastigheten som djurhållningen bedrivs på, även omfattar 45 hektar åkermark som ingår i Jordbruksverkets blockdatabas över stödberättigad åkermark. I händelse av att verksamhetsutövaren ändrar inriktning för hantering av stallgödsel genom att exempelvis låta sprida gödseln helt eller delvis på egen brukad mark, är det lämpligt att ytterligare villkor då kan tillfogas tillståndet som reglerar spridning av stallgödsel.

Därutöver framgår av villkor 2 att planerade förändringar av gödselhanteringen i god tid ska anmälas till tillsynsmyndigheten. Länsstyrelsen anser att exempelvis en sådan förändring som beskrivits ovan (att spridningen helt eller delvis övergår från spridningsavtal till spridning i egen regi), ska anmälas till tillsynsmyndigheten som därmed kan överväga behov av ytterligare villkor angående spridning.

Miljö- och byggnadsnämnden i Tidaholms kommun

Miljö- och byggnadsnämnden har som tidigare inget att invända mot verksamheten i enlighet med inkommen ansökan. Inte heller sedan tidigare avgi- vet yttrande har några klagomål inkommit till miljökontoret gällande verksamheten.

Gården ligger i ett öppet, ej detaljplanelagt jordbrukslandskap. Inga plan- ändringar är aktuella.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om

miljökonsekvensbeskrivningar. Efter gjorda kompletteringar uppfyller den inlämnade miljökonsekvensbeskrivningen kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Industriutsläppsförordningen och statusrapport

En tillståndsansökan för en industriutsläppsverksamhet ska innehålla en statusrapport när detta krävs enligt bestämmelserna i industriutsläppsförordningen (se 22 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken). Statusrapporten ska beskriva nuläget i mark och grundvatten. När verksamheten läggs ner ska statusrapporten användas som jämförelse när behovet av återställandeåtgärder bedöms (se 10 kap. 5 a § miljöbalken). Statusrapporten ska i det sammanhanget ses som ett praktiskt redskap för såväl verksamhetsutövaren som tillsynsmyndigheten.

Den som bedriver eller avser att bedriva en industriutsläppsverksamhet ska för kontrollen av sådana föroreningar i mark och grundvatten som har samband med verksamheten se till att det finns en statusrapport som redovisar

1. de föroreningar som förekommer i mark och grundvatten inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivs,
2. hur området används när statusrapporten upprättas,
3. tillgänglig information om tidigare användning av området, och
4. mark- och grundvattenmätningar som avspeglar förhållandena i området.

En statusrapport krävs dock inte om risken är liten för att verksamheten medför föroreningsskada inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivs (se 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen).

Kraven på statusrapport gäller i princip för alla industriutsläppsverksamheter från och med den 7 januari 2014.

Mot bakgrund av det underlag som redovisas i ansökan och det som i övrigt har framkommit i ärendet bedömer Miljöprövningsdelegationen att risken är liten för att sökandens verksamhet medför föroreningsskada inom det område där verksamheten bedrivs. Därför krävs inte en statusrapport.

Det bör dock framhållas att det inte är uteslutet att en industriutsläppsverksamhet, som vid ett tillfälle har bedömts inte behöva upprätta en statusrapport, vid ett senare tillfälle bedöms på ett annat sätt. Så kan till exempel vara fallet om verksamheten genomgår förändringar som innebär att farliga ämnen framöver kommer att hanteras på ett sätt att det kan bedömas utgöra en föroreningsskada. Vid sådana planerade förändringar måste behovet av att upprätta en statusrapport ses över.

Tillåtlighet

Miljöprövningsdelegationen delar i allt väsentligt Länsstyrelsens bedömning vad gäller verksamhetens tillåtlighet och förslag till villkor. Länsstyrelsens förslag till reglering av tillståndets omfattning, villkor och i övriga delar är i stort rimliga utifrån verksamhetens beräknade miljöpåverkan.

Verksamheten är förenlig med rådande kommunala planer och bedöms kunna bedrivas utan att oacceptabel störning uppkommer för närboende eller på omgivande natur- och kulturvärden. Miljöprövningsdelegationen anser således att verksamheten uppfyller de krav som i miljöbalken uppställs för en lämplig lokalisering och att tillstånd därmed ska medges.

Tillståndets omfattning

Tillståndet omfattar i enlighet med ansökan slaktsvinsproduktion, med en djurhållning om högst 2 320 slaktsvinsplatser, vilket motsvarar 232 djurenheter.

Miljökvalitetsnormer

Med de villkor som föreskrivs är risken liten för att den ansökta verksamheten ska medföra försämrade möjligheter att uppnå god status i de närliggande vattenförekomsterna.

Miljömål

Flera av miljömålen påverkas eller kan påverkas av den aktuella verksamheten. Enligt den senaste årliga uppföljningen av Sveriges miljömål, kommer 14 av 16 miljömål inte att nås till år 2020. Verksamheten enligt detta tillstånd bedöms dock inte motverka arbetet med att nå miljömålen.

Sökanden framhåller i MKB att företaget kommer att bidra till att miljömålet *Giftfri miljö*, kommer att nås. Genom att aktivt arbeta med skyddsåtgärder, ta del av ny kunskap samt sträva mot att minimera användningen av kemiska bekämpningsmedel och kemiska produkter bidrar företaget till att målet giftfri miljö nås. Miljöprövningsdelegationen konstaterar dock rent allmänt att miljömålet inte har nåtts och sannolikt inte kommer att nås med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. Utvecklingen i miljön är negativ och mängden nya kemikalier ökar snabbt samtidigt som ämnen från gamla utsläpp kommer att finnas kvar i förhöjda halter i mark, vattendrag och levande organismer under lång tid framöver. För den nu aktuella verksamheten ser Miljöprövningsdelegationen emellertid inte att verksamheten påverkar möjligheterna negativt.

Genom att hantera stallgödseln optimalt och ha god lagringskapacitet, verka för att minimera ammoniakförluster via ventilationen, optimera fodret samt minimera användningen av fossila bränslen, menar sökanden att miljömålen *Ingen övergödning* och *Bara naturlig försurning* uppnås.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar, angående målet *Ingen övergödning*, att utsläppen av kväve och fosfor till havet har minskat sedan mitten av 90-talet. Övergödningssituationen förändras dock långsamt. Det beror delvis på tröghet i naturliga system samtidigt som klimatförändringarna motverkar effekterna genom ökade vattenflöden och näringstransporter. Den verksamhet som nu provas hanterar dock stallgödseln på ett sätt som med dagens kunskap ska leda till låga förluster av näringsämnen.

Miljömålet *Bara naturlig försurning* siktar på att de försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Skogsmark, sjöar och vattendrag är i många fall naturligt sura. Nedfall av försurande ämnen har dock lett till en accelererande försurning, enligt Naturvårdsverket. Ämnen som bidrar till försurningen är svaveloxid, kväveoxider och ammoniak. Merparten av de försurande ämnen som faller ned över Sverige har dock förts hit med vindar från andra länder och från internationell sjöfart. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att korrekt användning av de åtgärder som sökanden anger i sin ansökan medför att verksamheten medger begränsade utsläpp av bl.a. ammoniak.

Villkor

Villkor 5 – Transport av stallgödsel

Sökanden föreslår ett villkor om att transport av stallgödsel ska ske med ändamålsenliga fordon och på sådant sätt att spill undviks. Miljöprövningsdelegationen anser att det är ett välmotiverat villkor inte minst med tanke på att gödseltransporterna kan utföras av såväl tillståndsinnehavaren som den eller de som denne har träffat stallgödselavtal med. Övervägande delen av lagringskapaciteten är hyrd på andra gårdar och därmed går en stor del av den gödsel som ska lagras, i transport från Rännagården innan den slutlagras före spridning.

Villkor 6 – avtal om mottagning av stallgödsel, spridningsareal

Miljöprövningsdelegationen delar Länsstyrelsens uppfattning att en begränsad växtnäringstillförsel till åkermark är central för att förebygga negativ påverkan på våra vattendrag. Ett led i detta är att säkra ett tillräckligt arealunderlag för att kunna hantera den stallgödsel som produceras på ett miljömässigt bra sätt, även om verksamhetsutövaren i detta fall inte sprider stallgödseln på egen mark inom verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen anser dock att villkoret bör omformuleras och kompletteras till viss del. Villkoret ska därför inledas med en ny mening som lyder: *Skriftliga avtal för mottagning av stallgödsel ska upprättas som motsvarar verksamhetens behov av spridningsareal*. Skälet är att tydliggöra det grundläggande kravet på verksamhetens avsättning för stallgödsel.

Därutöver ersätts de olika former av avtal (nyttjanderätts-, spridnings- eller stallgödselavtal) som räknas upp i det föreslagna villkoret, med det kortare samlingsbegreppet *avtal*. På det sättet kan alla olika förekommande avtals-

former omfattas och därmed leda till att villkoret får en mer heltäckande, men samtidigt mer kortfattad och tydlig formulering.

För det fall avsättning inte kan ske till mottagare med egen spridningsareal förutsätts att stallgödseln avyttras till annat godtagbart ändamål. Villkoret bör därför kompletteras något även i den del som rör vad som gäller i händelse av att avtal inte kan träffas om avsättning av hela den aktuella produktionen av stallgödsel.

Fastställd utformning av villkor 6

”Skriftliga avtal för mottagning av stallgödsel ska upprättas som motsvarar verksamhetens behov av spridningsareal. Om spridningsarealer faller bort ska produktionen anpassas till den areal som kvarstår, alternativt nya arealer säkerställas via skriftliga avtal eller överskott av stallgödsel säljas eller avyttras på annat sätt.”

Villkor 7 – leverans och mottagning av stallgödsel

Det av Länsstyrelsen föreslagna villkoret har kortats ner på några punkter. Den avslutande delen av första meningen ”... vilka som har tagit emot och köpt gödsel.” har förkortats ner till ”... vilka som har tagit emot gödsel.”. Skälet är att det är själva leveransen och mottagandet av gödseln som har betydelse i det här fallet och inte vilken typ av överenskommelse som är gjord mellan leverantör och mottagare.

Den avslutande delen av andra meningen ”... hur stor areal som varit aktuell för gödselspridning.” har ändrats till ”... hur stor areal som varit tillgänglig för gödselspridning.”. Skälet är att begreppet tillgänglig tydligare beskriver att det angivna arealunderlaget faktiskt har varit disponibelt för spridning, till skillnad mot det i detta sammanhang otydligare begreppet aktuell.

Villkor 8 – informationskrav där avtal ingåtts

De nämnda formerna av avtal (nyttjanderätts- och spridningsavtal) som räknades upp i det föreslagna villkoret, ersätts med det kortare samlingsbegreppet *avtal*. Se del av motivering till villkor 6.

Villkor 12

Länsstyrelsen har föreslagit att en växtnärbalans med avseende på fosfor och kväve ska upprättas för verksamheten vart tredje år. Eftersom gödsel dock inte sprids i den egna verksamheten anser Miljöprövningsdelegationen att en stallbalansberäkning är mer lämpligt i detta ärende. En stallbalans beräknas, då egen växtodling saknas, utifrån den växtnäring som omsätts ”inom stallarna”. Något förenklat så beräknas mängden ingående växtnäring via foder och levande djur. Växtnäring ut beräknas från producerad mängd slaktade djur och stallgödsel. Därutöver beräknas förluster i stall och lagring (gällande kväve). Härigenom får man en indikation på fosfor- och kväveförluster i verksamheten.

Fastställd utformning av villkor 12

”En stallbalansberäkning ska finnas för verksamheten och ska uppdateras vid förändringar som påverkar denna beräkning. Den aktuella stallbalansberäkningen ska lämnas till tillsynsmyndigheten i samband med den årliga miljörapporten”.

Villkor 15 – Anmälan om förändringar

Av ansökan och MKB framgår att spridning av stallgödsel för närvarande inte är aktuellt i egen regi. Samtidigt kan det inte uteslutas att ändringar i stallgödselhanteringen, såväl i stall som under lagring eller spridning, kan bli aktuell i framtiden. Delegationen anser därför att det ska finnas ett villkor i tillståndet som fångar upp sådana ändringar som kan kräva att tillståndets villkor behöver uppdateras då nya omständigheter uppstår (jämför med tredje meningen i det av Länsstyrelsens föreslagna villkor 2).

Övriga överväganden

Sökanden har liksom Länsstyrelsen föreslagit ett villkor enligt följande:

”Avfall från verksamheten ska i första hand återanvändas eller återvinnas.” Miljöprövningsdelegationen anser inte att detta behöver föreskrivas i särskilt villkor, då denna aspekt omfattas av såväl hänsynsreglerna i 2 kap. 5 § miljöbalken som av de svenska miljömålen. Det av Länsstyrelsen föreslagna villkoret rörande krav på återvinning av avfall från verksamheten bedöms därmed som obehövligt.

Sökanden har även föreslagit ett villkor om att *Bolaget ska se till att all personal som arbetar i verksamheten är väl förtrogen med detta besluts innehåll och dess villkor.* Miljöprövningsdelegationen anser att det är av väsentlig betydelse att alla de som arbetar inom en tillståndsgiven verksamhet är väl förtrogen med dess innehåll och avsikter. Det är en av de grundförutsättningar som krävs för att en tillståndsgiven verksamhet ska kunna leva upp till tillståndets krav i praktiken. Miljöprövningsdelegationen menar emellertid att detta förhållningssätt förutsätts gälla även utan att ett särskilt villkor om detta formuleras. Det är verksamhetsutövarens ansvar att se till att alla de som deltar i verksamheten är förtrogena med vilka rutiner som gäller. Även detta villkorsförslag bedöms därför som obehövligt.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser mot bakgrund av miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. att de av sökanden gjorda åtagandena och de villkor som finns i detta beslut utgör tillräckliga försiktighetsmått för att tillstånd ska kunna lämnas för verksamheten.

Information

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller

enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Miljöprövningsdelegationens prövning av verksamheten omfattar endast bestämmelserna i 9 kap. miljöbalken och omfattar inte åtgärder som kräver tillstånd eller anmälan för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Sprängning, grävning eller vatten- och rörläggning inom vattenområden är exempel på åtgärder som är vattenverksamhet. Detta tillstånd omfattar heller inte prövning enligt kulturmiljölagen (1988:950).

Ändrade ägarförhållanden ska, enligt 32 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, snarast möjligt meddelas tillsynsmyndigheten av den nya verksamhetsutövaren.

Bestämmelserna i 12 kap miljöbalken om miljöhänsyn i jordbruket samt förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket ska särskilt beaktas.

Vidare ska beaktas

- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur

Alla som bedriver eller har bedrivit en miljöfarlig verksamhet har ansvar för efterbehandling av mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är förorenade. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta framgår av 10 kap. miljöbalken.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt, se bilaga 2.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har deltagit Ann Lundahl, ordförande och Gudrun Magnusson, miljösekreterare. Ärendet har beretts av Stig Karlsson, Miljöskyddsavdelningen.

På Miljöprövningsdelegationens vägnar

Ann Lundahl

Bilagor:

1. Karta över verksamhetsområdet
2. Hur man överklagar

Sändlista:

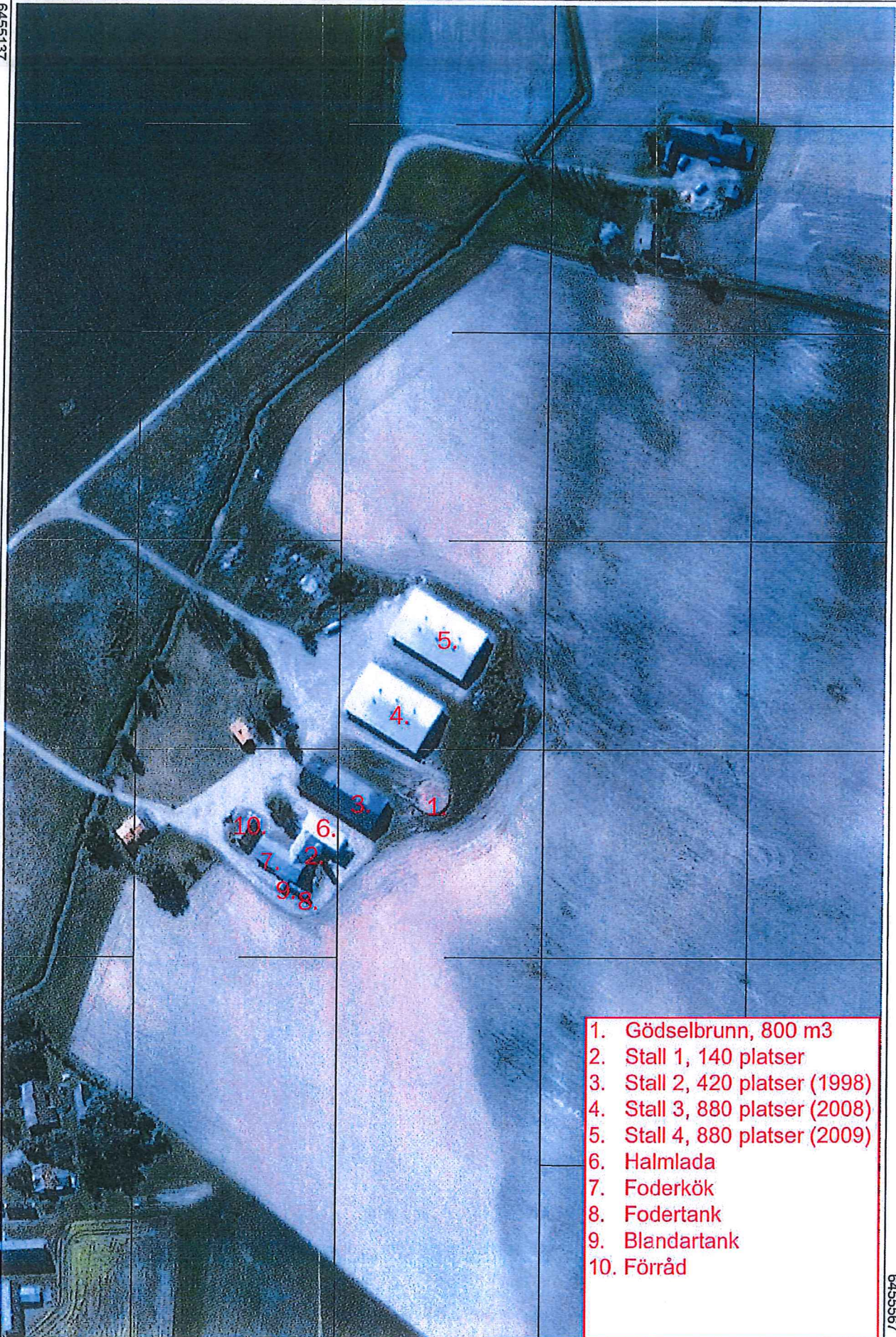
Naturvårdsverket
Havs- och Vattenmyndigheten
Tillsynsansvarig på Länsstyrelsen
Jordbruksverket
Tidaholms kommun, miljö- och byggnadsnämnden
Kommunkansliet i Tidaholms kommun
Räddningstjänsten Falköping-Tidaholm
MPD (Ann Lundahl, Gudrun Magnusson och Rättsenheten, Göteborg)
Miljöskyddsavdelningen/Stig Karlsson
Miljöskyddsavdelningen/Elisabeth Lindqvist
Vattenavdelningen/Mats Rydgård
Naturavdelningen/Kristina Höök-Patriksson
Kulturmiljöenheten/Lisa Ragnarsson
Expeditionen
Akten

430543

6455137

Skala 1:2500 (1 cm i kartan motsvarar 25 meter i verkligheten) SWEREF 99 TM

1. Gödselbrunn, 800 m3
2. Stall 1, 140 platser
3. Stall 2, 420 platser (1998)
4. Stall 3, 880 platser (2008)
5. Stall 4, 880 platser (2009)
6. Halmlada
7. Foderkök
8. Fodertank
9. Blandartank
10. Förråd

6455567

431183

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län har den 7 maj 2015 med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932) förordnat att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar härfter införas i Post- och Inrikes Tidningar samt ortstidningarna Västgöta-Bladet, Skaraborgsbygden och Skaraborgs Allehanda SLA.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen, (adressen framgår av beslutet) och hos kommunkansliet i berörd kommun.

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från dagen för detta beslut, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder skett i rätt tid.

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Var ska beslutet överklagas?

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Adressen framgår av beslutet.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till Mark- och miljödomstolen.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till länsstyrelsen **senast den 11 juni 2015**.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat.

I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, personnummer/ organisationsnummer och telefonnummer,
- vilket beslut ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer samt
- hur ni anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Om det finns motparter i ärendet bör ni ange deras namn, adress, och telefonnummer.